

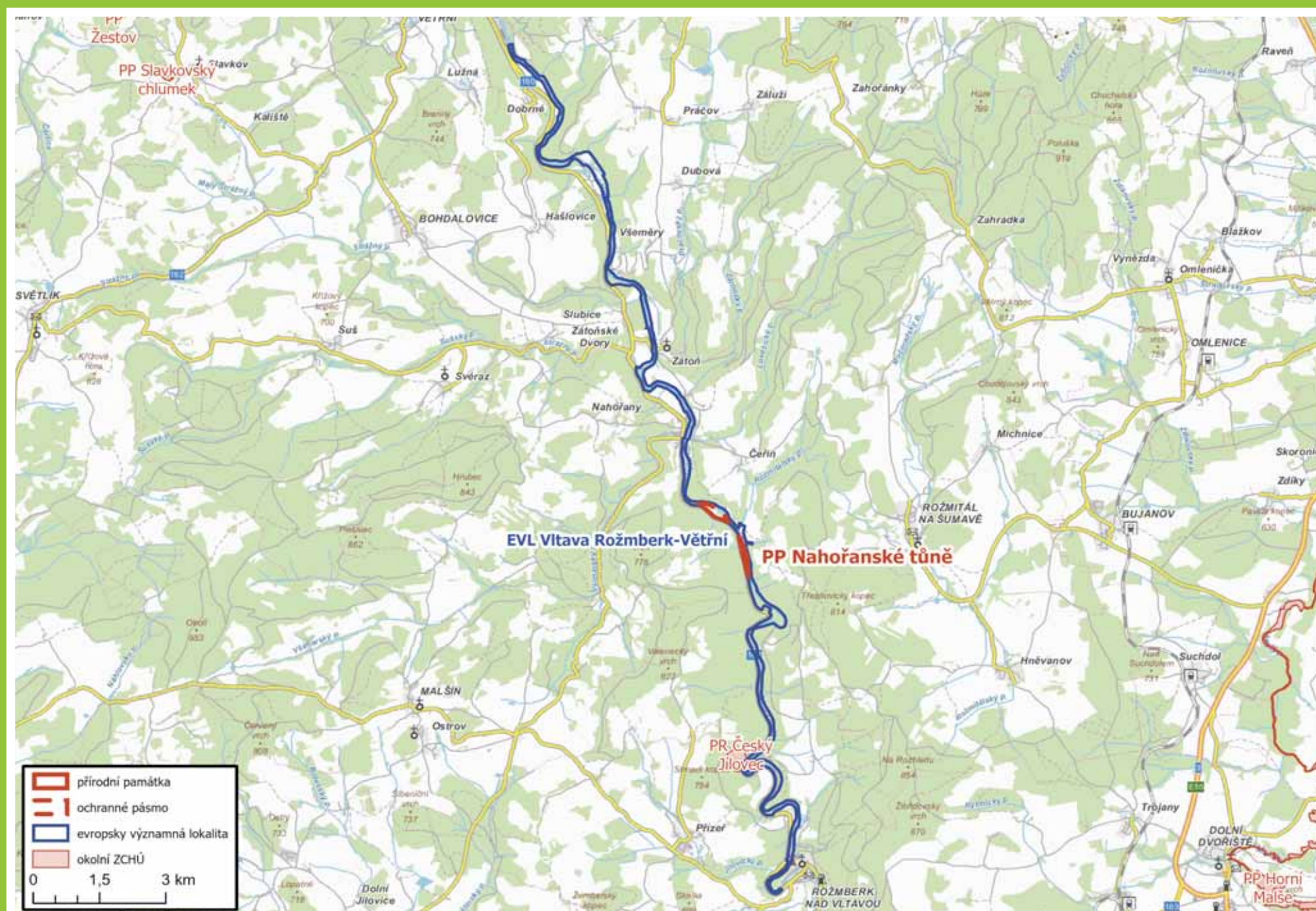
EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

VLTAVA ROŽMBERK-VĚTRŇNÍ

Evropsky významná lokalita

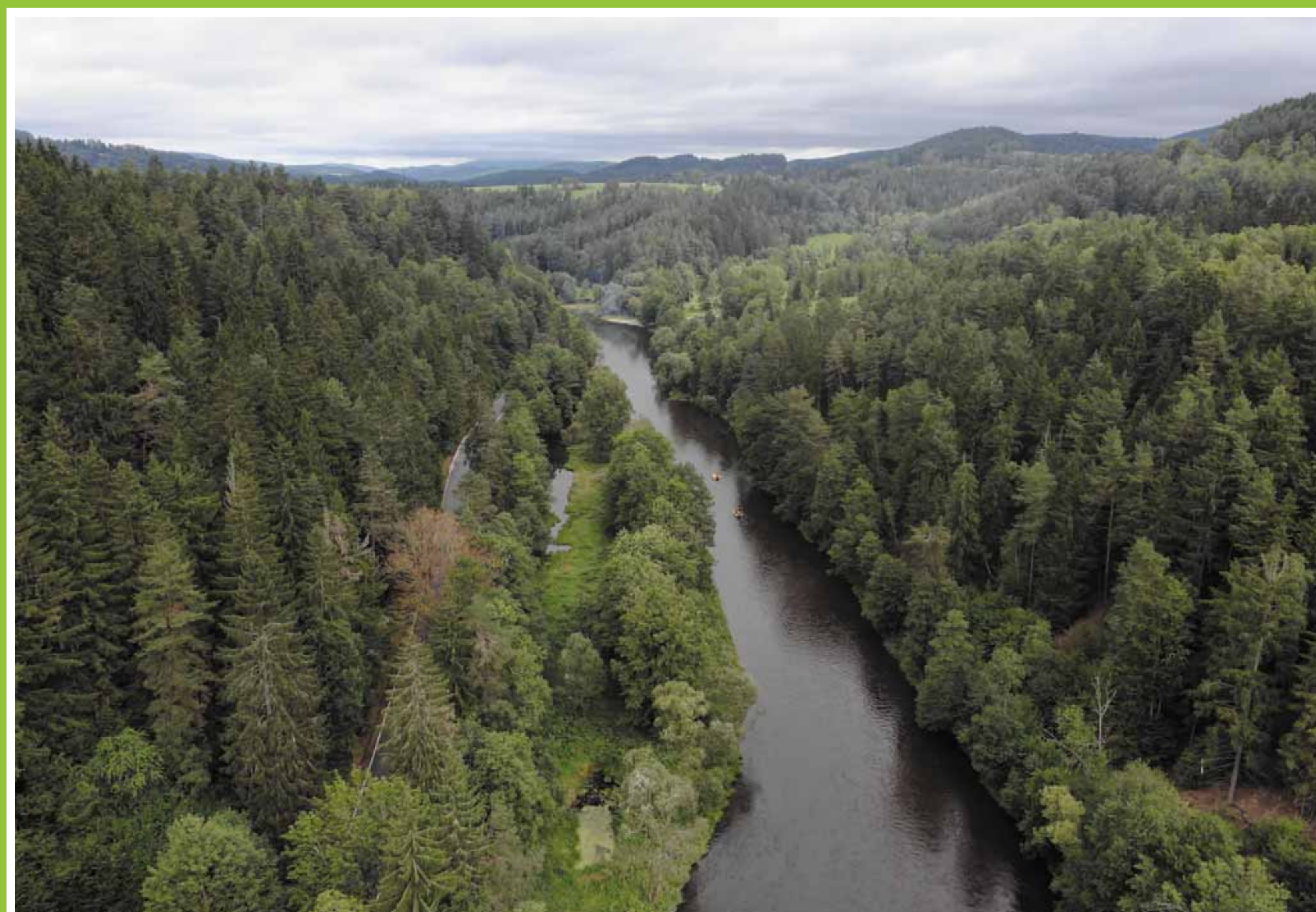
MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Tok řeky Vltavy v úseku mezi Rožmberkem nad Vltavou a Větrným o délce téměř 20 km byl v roce 2009 zařazen mezi evropsky významné lokality (EVL) vzhledem k výskytu hodnotné vodní vegetace. Plocha EVL o rozloze téměř 130 ha se nachází v česko-krumlovském bioregionu, ve fytogeografickém okrese Šumavsko-novohradské podhůří, v nadmořské výšce 496–530 m n. m. Nejcennější část lokality představují poříční tůně, ve kterých roste **stulík malý** (*Nuphar pumila*). Národní ochranu těchto tůní od roku 2021 zajišťuje přírodní památka s názvem Nahořanské tůně, zbytek území EVL se společenstvem vodních makrofyt a přílehlými říčními břehy se nachází v režimu tzv. základní ochrany.

Chráněný úsek řeky vyniká zachovalým přirozeným charakterem koryta, dna i břehů. V této části Vltavy prosperují hojné populace dvou vzácných rostlinných taxonů, a to **stolistku střídavokvětého** (*Myriophyllum alterniflorum*) a **rdestu prorostlého** (*Potamogeton perfoliatus*). Jako dominantní druh můžeme označit stolistek. Stonek této ponořené vodní rostliny se větví a dorůstá až jednoho metru. Vyrůstají z něho jemné nitkovité listy ve čtyřčetných přeslenech a na jeho konci se jen výjimečně tvoří řídké klasovité květenství. Populace u nás většinou zůstávají sterilní a rozmnožují se nepohlavně prostřednictvím úlomků lodyh, které kořeni ve dně v písčitéch nebo šterkovitých sedimentech. Stolistek střídavokvětý nesnese znečištění a patří mezi naše vzácné druhy, prokazatelně u nás roste pouze v jižních Čechách ve Vltavě a Otavě. V některých úsecích EVL se hojně vyskytuje i **rdest prorostlý** (*Potamogeton perfoliatus*). Jedná se o další ponořenou rostlinu čistých vod, ale mnohem mohutnější. Větvené lodyhy mohou dosahovat až tří metrů, vejčité listy bývají velké a přisedlé ke stonku. Rdest v létě běžně kvete, lodyha nese klasovité květenství na dlouhé stopce.

Mezi Rožmberkem nad Vltavou a Zátoní řeka Vltava na svém levém břehu zformovala dvě tůně. Právě v nich se vyskytuje kriticky ohrožený **stulík malý** (*Nuphar pumila*), který se u nás objevuje již jen velmi raritně v jižních Čechách. Tato vytrvalá vodní bylina kotví ve dně plazivým oddenkem, oválné listy plovou na hladině a kulovité květy svítí žlutou barvou. Stulík malý je mnohem menší než podobný a rozšířenější stulík žlutý. V přírodní památce Nahořanské tůně, která byla k ochraně stulíku malého vyhlášena, žije v obou tůních drobná populace.

Vltava v zájmové oblasti představuje zachovalý úsek řeky včetně úzké poříční nivy. V celém průběhu toku

stulík malý

netýkavka žláznatá

se nachází bohatá přibřežní vegetace, tvoří ji olšiny a říční rákosiny s porosty **chrastice rákosovité** (*Phalaris arundinacea*) a **ostřice Buekovy** (*Carex buekii*). Nejnápadnější rostlinou, kterou u vody v pozdním létě nejspíše nepřehlédnete, je **netýkavka žláznatá** (*Impatiens glandulifera*). Ačkoliv jde o jednoletou rostlinu, může dosahovat až dvoumetrové výšky. Její velké a nejčastěji růžové květy na tenkých stopkách sladce voní. Jedná se o nepůvodní invazivní rostlinu původem z Himálaje, která se od poloviny 19. století šíří Evropou zejména podél vody.

Zachovalé úseky řek bývají v celé západní a střední Evropě spíše vzácné, chráněný úsek Vltavy tak znamená významné útočiště pro vážky. Otevřené úseky řeky obývá docela početná populace evropsky významného druhu **klínatky rohaté** (*Ophiogomphus cecilia*). Tuto pohlednou žluto-zeleně zbarvenou vážku s černými pruhy od ostatních klínatek odlišuje výrazně zelená hrud. Ostatní klínatky jí mají žlutou. Z dalších významných druhů můžeme jmenovat o něco menší **klínatku vidlitou** (*Onychogomphus forcipatus*). Samičky klínatek nemají kladélka a vajíčka snáší během letu nad vodou. Vajíčka pak plují po hladině dál, později klesnou a uchy-

klínatka rohatá

klínatka vidlitá

střevle potoční

vranka obecná

ti se na dně. Dravé larvy nymfy se líhnou po několika týdnech. Žijí na písčitéch dnech čistých tekoucích vod a živí se malým vodním hmyzem. Nymfa se vyvíjí 2–4 roky a několikrát se svléká. Dospělci se začínají objevovat od května do července. Můžete je vidět až do konce září, občas zaletují i daleko od vody.

Ichtyologický průzkum v roce 2019 prokázal, že Vltava v oblasti od Rožmberka nad Vltavou po Větrný hostí velmi pestré rybí společenstvo. Nejčastějšími druhy jsou **jelec tloušť** (*Squalius cephalus*) a **jelec proudník** (*Leuciscus leuciscus*). Jedná se o ryby protáhlého válcovitého tvaru těla. Zatímco tloušť běžně dorůstá velikosti kolem 60 cm, proudník je drobnější a zároveň náročnější na kvalitu vody. Hojně rozšířený přizpůsobivý tloušť mívá v dospělosti na rozdíl od proudníka načervenalé ploutve. Při průzkumu byly potvrzeny i dosti vzácné rybí druhy. Patří mezi ně početná populace malé ryby **vranky obecné** (*Cottus gobio*) se široce rozprostřenými trnitými ploutvemi, velkou hlavou a vysoko postavenými očima. Vranka postrádá šupiny i plynový měchýř, proto neplave jako většina ryb, ale pohybuje se krátkými poskoky u dna. Menší po-

pulaci tvoří drobná ryбка do 10 cm **střevle potoční** (*Phoxinus phoxinus*), jejíž samci mívají na jaře v době tření nápadně pestré zbarvení.

Za skutečný zdejší skvost můžeme považovat **mihuli potoční** (*Lampetra planeri*). Připomíná rybu, ale ryba to není. Patří do starobylé skupiny kruhoústých obratlovců, kteří mají chrupavčitou kostru a chybí jim čelisti. Ústní otvor s kruhovitou ústní přísavkou lemuje rohovitě zoubky. Dospělce mihule s protáhlým hadovitým tělem, které pokrývá slizká kůže bez šupin, dosahuje délky až 16 cm. Na těle za očima je nápadná řada sedmi žaberních šterbin. Larvy minohy žijí několik let zahrabané v jemných náplavech dna a fungují obdobně jako žížaly na souši čili rozkládají organické zbytky. Dá se říct, že pracují jako přirození čističi vodních toků. Na konci léta se minohy mění v dospělé se zakrnlým trávicím traktem. Dospělé mihule tedy vůbec nepijí potravu a využívají zásoby, které nahromadily jako larvy. Po vytření v jarním období záhy hynou. Mihule dřívě patřila mezi běžné druhy. Dokonce měla své místo na jídelníčku člověka. Dnes je ovšem tak vzácná, že ji zákon řadí mezi kriticky ohrožené živočichy.

mihule potoční

Fotografie:

Martin Černý: klínatka vidlitá / Alexandra Čurnová: netýkavka žláznatá, stulík malý / David Fischer: mihule potoční, střevle potoční, vranka obecná / Martin Waldhauser: klínatka rohatá

Mapové podklady:

Autor textu: EIA SERVIS s. r. o., U Malše 20, České Budějovice
mapa okolí: podkladová mapa 1:100 000, © CEDA Maps a. s.; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
ortofoto: ortofoto ČR 2021, © ČÚZK; územně analytické podklady JČK, © Jihočeský kraj
letecký snímek: archiv JČK, © Jihočeský kraj

Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí.

Jihočeský kraj

